

Vmbo

Wat je als professional moet weten over kunst en cultuur in het vmbo.

Kunst en cultuur onderbouw

De onderbouw in het vmbo omvat de eerste twee leerjaren. Kunst en cultuur komen aan de orde in het gelijknamige leergebied.

In het leergebied Kunst en cultuur verdiepen en verbreden leerlingen hun kennismaking met kunstzinnige en andere culturele uitingen. Zij verkennen en exploreren daarbij hun eigen productieve mogelijkheden. Ze leren bovendien oog te krijgen voor kunstzinnige en culturele diversiteit in de Nederlandse samenleving en de diverse culturen in de wereld.

Kerdoelen Leergebied kunst en cultuur

Het leergebied Kunst en Cultuur heeft vijf kerndoelen. Daarin is aandacht voor alle kunstdisciplines. Erfgoededucatie is verweven in de kerndoelen voor het leergebied Kunst en Cultuur, en valt verder onder het leergebied Mens en Maatschappij.

- *Kerdoel 48: Produceren van kunst*
De leerling leert door het gebruik van elementaire vaardigheden de zeggingskracht van verschillende kunstzinnige disciplines te onderzoeken en toe te passen om eigen gevoelens uit te drukken, ervaringen vast te leggen, verbeelding vorm te geven en communicatie te bewerkstelligen.
- *Kerdoel 49: Eigen kunstzinnig werk presenteren*
De leerling leert eigen kunstzinnig werk, alleen of als deelnemer in een groep, aan derden te presenteren.
- *Kerdoel 50: Leren kijken en luisteren naar kunst*
De leerling leert op basis van enige achtergrondkennis te kijken naar beeldende kunst, te luisteren naar muziek en te kijken en luisteren naar theater-, dans- of filmvoorstellingen.
- *Kerdoel 51: Verslag doen van ervaringen*
De leerling leert, met behulp van visuele of auditieve middelen, verslag te doen van deelname aan kunstzinnige activiteiten (als toeschouwer en als deelnemer).
- *Kerdoel 52: Reïecteren op kunstzinnig werk*
De leerling leert mondeling of schriftelijk te reïecteren op eigen werk en werk van anderen, waaronder kunstenaars.

Invulling leergebied Kunst en Cultuur

Scholen mogen zelf bepalen hoe ze het onderwijs inrichten en aanbieden:

- in een samenhangend leergebied
- in afzonderlijke vakken
- als onderdeel van projecten
- in een mengvorm hiervan

Uren

Het aantal uren dat scholen aan de kunstvakken moeten besteden is niet vastgelegd. Wel moet voldoende tijd ingepland worden om de algemene doelstelling en de kerndoelen te realiseren.

Meer informatie

[Concretisering van de kerndoelen kunst en cultuur](#)

Handige info van SLO

[Leerplan in beeld \(PO en VO\)](#)

Alles over Kunst en Cultuur

Alles over Mens en Maatschappij

Kunstvakken bovenbouw

Leerlingen van de theoretische en gemengde leerweg kunnen ervoor kiezen examen te doen in een van de kunstvakken: dans, drama, muziek of beeldende vakken. Het examen bestaat uit een centraal schriftelijk examen en een praktijkexamen. Leerlingen in de kader- en beroepsgerichte leerweg kunnen wel een kunstvak volgen, maar hier geen examen in doen.

Eindtermen kunstvakken

Eindtermen beeldende vorming

Eindtermen drama

Eindtermen dans

Eindtermen kunstvakken 1 (alleen schoolexamen)

Eindtermen muziek

Handreiking schoolexamens

Beeldende vakken

Dans

Drama

Muziek

Kunstvakken inclusief CKV (vanaf 2018-2019)

Kunstvakken inclusief CKV is een verplicht vak voor alle leerlingen in de bovenbouw van het vmbo. De essentie van het vak is dat leerlingen culturele en kunstzinnige activiteiten meemaken en eigen werk produceren en presenteren. De leerlingen reïecteren op deze activiteiten met een vormvrij kunstdossier.

Domeinen

Het examenprogramma bestaat uit vier onderdelen:

1. Oriëntatie op leren en werken
De kandidaat kan zich oriënteren op de eigen loopbaan en het belang van kunst en cultuur in de maatschappij.
2. Basisvaardigheden
De kandidaat kan basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, samenwerking en informatie verwerven en verwerken.
3. Culturele en kunstzinnige vorming en verdieping
De kandidaat kan zich een beeld vormen van het culturele en kunstzinnige veld door te kiezen voor en actief deel te nemen aan ten minste 4 culturele en kunstzinnige activiteiten die gerelateerd zijn aan verschillende kunstvakken (zoals bijvoorbeeld beeldende vorming, muziek, dans en drama). Ten minste één kunstzinnige activiteit resulteert in de productie en presentatie van eigen werk.
4. Reïectie en kunstdossier
De kandidaat kan zijn culturele en kunstzinnige ontwikkeling inzichtelijk maken in een kunstdossier, waarvan de vorm door de school en de leerling tezamen bepaald wordt. Hij kan daarmee verslag doen van alle activiteiten die zijn ondernomen en hierop reïecteren.

Schoolexamen en aantal uren

Leerlingen sluiten het vak af met een schoolexamen, dat naar behoren moet worden afgerond. De school kan zelf beslissen of het in leerjaar drie of leerjaar vier wordt afgesloten, of verspreid over deze twee jaren. Scholen krijgen het advies om minimaal 40 uur te besteden aan het vak.

Handreiking

Om docenten houvast te geven bij het examenprogramma maakte SLO een digitale handreiking met informatie over de inhoud en organisatie van het schoolexamen. De handreiking geeft antwoorden op vragen als: wat zijn de wettelijke kaders, hoe geef ik vorm en inhoud aan schoolexametoetsen, hoe stel ik een goed doordacht PTA samen, hoe stem ik mijn schoolexamen af met andere vakken?

[Naar de handreiking](#)

Verduidelijking examenprogramma

Dit examenprogramma geldt vanaf het schooljaar 2018-2019, voor leerlingen die in augustus 2018 in het derde leerjaar starten. Het is een verduidelijking van het vak Kunstvakken 1 (CKV), dat tot en met schooljaar 2017-2018 geldt. De belangrijkste verschillen met het vorige examenprogramma zijn de naam, het vormvrije kunstdossier en de productie en presentatie van eigen werk (domeinen 3 en 4).

Meer informatie

[Examenprogramma Kunstvakken inclusief CKV \(Officiële bekendmaking\)](#)

[Verschillen oude en nieuwe examenprogramma](#)

[Examenprogramma Kunstvakken 1 \(tot en met schooljaar 2017-2018\)](#)

Kunstvakken 1 (CKV) (tot 2018-2019)

Kunstvakken 1 is voor alle leerlingen in de bovenbouw van het vmbo verplicht. De inhoud van het vak richt zich op een brede culturele en kunstzinnige vorming van leerlingen. In de praktijk wordt Kunstvakken 1 ook wel CKV genoemd.

Domeinen

Het examenprogramma bestaat uit vier onderdelen:

1. Oriëntatie op leren en werken
De kandidaat kan zich oriënteren op de eigen loopbaan en het belang van kunst en cultuur in de maatschappij.
2. Basisvaardigheden
De kandidaat kan basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, samenwerken en informatie verwerven en verwerken.
3. Culturele activiteiten
De kandidaat heeft actief deelgenomen aan tenminste 4 culturele activiteiten en kan een eigen keuze maken uit het culturele aanbod. De culturele activiteiten zijn daarbij gespreid over verschillende kunstdisciplines.
4. Reflectie en kunstdossier
De kandidaat kan met betrekking tot de culturele activiteiten:
  - een kunstdossier samenstellen waarbij het verslag doet van het voorbereiden en ondernemen van culturele activiteiten:
  - aan de hand daarvan reflecteren op zijn ervaringen, interpretaties en waarderingen.

Schoolexamen en aantal uren

Leerlingen sluiten het vak af met een schoolexamen, dat naar behoren moet worden afgerond. De school kan zelf beslissen of het in leerjaar drie of leerjaar vier wordt afgesloten, of verspreid over deze twee jaren. Scholen krijgen het advies om minimaal 40 uur te besteden aan het vak.

Verduidelijking examenprogramma

Vanaf augustus 2018 geldt een ander examenprogramma. Het examenprogramma heet dan Kunstvakken inclusief CKV. Ook geldt een andere inhoudsbeschrijving van de domeinen 3 en 4. Dit programma geldt voor leerlingen die in augustus 2018 in het derde leerjaar starten.

[Meer informatie](#)

[Examenprogramma Kunstvakken 1 \(Examenblad\)](#)

[Handreiking schoolexamen Kunstvakken 1 CKV vmbo \(2007\)](#)

[Verschillen oude en nieuwe examenprogramma](#)

[Beschrijving nieuwe examenprogramma](#)

[Beroepsgerichte examenprogramma's](#)

De bovenbouw van het vmbo kent sinds 1 augustus 2016 nieuwe beroepsgerichte examenprogramma's. Met de bijbehorende proelen krijgen leerlingen inzicht in mbo-opleidingen en beroepen die bij hen passen. Bij de proelen hoort een centraal schriftelijk praktisch examen. De vier leerwegen blijven bestaan: basisberoepsgericht (bb), kaderberoepsgericht (kb), gemengd (gl) en theoretisch (tl).

Voorbeelden van de nieuwe proelen zijn: Media, vormgeving en ict (MVI), Bouwen, wonen, interieur (BWI), Dienstverlening en producten (D&P). Scholen zijn verplicht minimaal één proel aan te bieden, en verder vrij in de keuze welke proelen. De proelen bestaan uit een beroepsgericht proelvak en beroepsgerichte keuzevakken. Het beroepsgerichte proelvak is een verplicht onderdeel van het proel (zogenaamde proelmodulen). Leerlingen krijgen basiskennis en –vaardigheden aangeboden om in een beroep of werkveld goed te functioneren.

[Alle proelen \(linker kolom\)](#)

[Beroepsgerichte keuzevakken](#)

Elk proel heeft een aantal keuzevakken, waarmee een leerling zijn programma kan verdiepen of verbreden. Afhankelijk van de leerweg kiest een leerling tenminste vier (bb en kb) of twee (gl) keuzevakken. Voorbeelden van keuzevakken op het gebied van de kunsten: fotografe, game-design, podium, vormgeving en typografie.

Leerlingen kunnen (mits de school ze aanbiedt) keuzevakken binnen en buiten het proel kiezen. De keuzevakken zijn bedoeld om leerlingen een route op maat te bieden, die past bij de regio en het opleidingsaanbod van de regio.

[Alle keuzevakken](#)

[Proel Dienstverlening en producten](#)

[Proel Media, vormgeving en ict](#)

[Algemeen deel en kunstvakken](#)

Naast bovengenoemde onderdelen bevatten de proelen altijd de algemeen vormende vakken:

- Nederlands
- Engels
- Maatschappijleer
- Lichamelijke opvoeding
- minimaal één kunstvak.

Voor Kunstvakken 1 (CKV) verandert er niets: het blijft een verplicht deel van

het examenprogramma van het vmbo en wordt afgesloten met een schoolexamen dat 'naar behoren' moet worden afgerond.

LoopbaanOriëntatie en Begeleiding

Daarnaast kent elk proiel het onderdeel LoopbaanOriëntatie en Begeleiding (LOB). Hierin maken leerlingen kennis met de praktijk tijdens praktijkopdrachten, bedrijfsbezoeken en/of stages. De inhoud is deels gekoppeld aan het beroepsgerichte proielvak. Leerlingen sluit LOB af met een loopbaandossier.

Invoering en samenwerkingsverbanden.

De nieuwe proielen zijn ingevoerd per 1 augustus 2016. In mei 2018 vinden dan de eerste examens nieuwe stijl plaats. Scholen die vakken van het proiel Media, vormgeving en ict aanbieden hebben zich verenigd.

[Website vmbo mvi](#)

Meer informatie

[Website Vernieuwing vmbo](#)

[Wat moet en mag in het nieuwe vmbo](#)

Vmbo

Kunst en cultuur onderbouw
Kunsvakken bovenbouw
Kunsvakken inclusief CKV
(vanaf 2018-2019)
Kunsvakken 1 (CKV)
(tot 2018-2019)
Beroepsgerichte
examenprogramma's

contact

Melissa de Vreede
Specialist cultuureducatie
030 711 51 76
MelissadeVreede@lkca.nl

LKCA Bezoekadres: Lange Viestraat
365 3511 BK Utrecht 030 711 51 00
info@lkca.nl

Volg ons

